

KUTSESTANDARD

Demineerija EOD3, tase 5

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Demineerija EOD3, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Demineerija kutsealal on demineerija EOD1, demineerija EOD2, demineerija EOD3, pommitehnik EOD4 ja demineerimisinstruktori kutsed. Demineerimiskeskuse töökoolituse korraldamisel ja koolitusteemade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglistikust; sellest tulenevalt on kutse nimetuses ka akronüüm EOD.

Demineerija EOD1 töö on abistada plahvatusohtliku lahingumoonu tuvastamisel ja leiukohal uuringul tuvastatud plahvatusohtliku lahingumoonu hävitamisel.

Demineerija EOD2 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel, ohutult eset liigutada ja transportida üht või mitut eset.

Demineerija EOD3 töö on tuvastada plahvatusohtlikku lahingumoonu ning hinnata leitud esemete ohutustaset, teha ohutustamise protseduure ja hävitada igasugust lahingumoonu.

Pommitehnik EOD4 on spetsialist, kes on treenitud ja kvalifitseeritud hävitama esemeid, mis nõuavad eritehnikaid ja oskusi, eeskätt lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemiseks (nt vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne).

Demineerimisinstruktor on spetsialist, kes on läbinud etapiliselt kõik demineerimise kvalifikatsioonikursused ja omandanud vastava kompetentsuse. Demineerimisinstruktori töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine.

Demineerija EOD3 eesmärk on igasuguse lahingumoonu tuvastamine, ohutase hindamine, ohutustamine ja hävitamine. Demineerija EOD3 juhendab demineerijaid EOD 1 ja EOD 2 lahingumoonaga seotud tööülesannete täitmisel.

Demineerija EOD3 töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

A.2 Tööosad

A.2.1 Töö planeerimine ja korraldamine.

A.2.2 Lõhketööde tegemine.

A.2.3 Pommiohu tõrjumine.

A.2.4 Lahingumoonaohtu tõrjumine.

A.2.5 Plahvatusohu tõrjumine.

Valitavad tööosad

A.2.6 – A.2.8 Veealuste demineerimistööde tegemine.

A.2.9 – A.2.11 Pommikoera kasutamine.

A.2.12 – A.2.15 CBRN-ohu tõrjumine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Demineerija töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsilised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab aeg-ajalt füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik töötamisel esinevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösiti, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesugused

bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsikaliste faktorite tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita tööohutuseeskirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommiülikonna kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

A.4 Töövahendid

Demineerija peamised töövahendid on kaitseriietus ja kaitsevahendid, lõhkematerjal, veekahur, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, GPS-seadmed, sideseadmed, röntgeniapparaat, foto- ja videokaamera, vaatlustehnilised abivahendid, pommikonteiner, tugitehnika ja -varustus (paat, ekskavaator, ATV jms).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Demineerija kutsealal töötamisel on soovitatavad järgmised isiksuseomadused, võimed ja oskused:

- lojaalsus Eesti Vabariigile, ausus, pühendumus ja seaduskuulekus;
- otsustus-, vastutus- ja eneseregulatsioonivõime, sealhulgas võime stabiilselt ja tulemuslikult töötada ka pingelolukorras ning oskus juhtida ja teha meeskonnatööd;
- tolerantsus, sihikindlus, avatus ja loovus ning hea suhtlemisoskus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Üldjuhul on demineerija EOD3-I keskhariidus, läbitud demineerija koolituskavas nõutud koolitused ja töökohal omandatud kutseoskused. Demineerija EOD3 on demineerija EOD2-na töötanud vähemalt 3 aastat. Demineerimistöde juhina töötamiseks peab ta olema läbinud juhtimiskoolituse.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Demineerija.

A.8 Reguleerimisalade kutsealal tegutsemiseks

Demineerimise valdkonnas töötamine on reguleeritud Eesti Vabariigis kehtivate seaduste (avaliku teenistuse seadus, päästeseadus, päästeteenistuse seadus jm), määruste ja muude õigusaktide ning IMAS-standardi (International Mine Action Standard) nõuetega.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Demineerija EOD3 kutse koosneb viiest kohustuslikust ja kümnest valitavast kompetentsist.

Selle kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1 - B.2.5 ja B.2.16 (lääviv kompetents) tõendamine.

Valitavatest kompetentsidest (B.2.6 – B.2.15) on võimalik valida vastava taseme kompetents kolmel tegevusalal: B.2.6 – B.2.8 Veealuste demineerimistöde tegemine, B.2.9 – B.2.11 Pommikoera kasutamine ning B.2.12 – B.2.15 CBRN-ohu tõrjumine. Märge valitava kompetentsi tõendamise kohta kantakse kutsetunnistusele.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Töö planeerimine ja korraldamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) kasutab vastavalt demineerimistöde ohutusjuhendile individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm); vajaduse korral seab vastavalt demineerimistöde juhi korraldusele meeskonna jaoks töökorda demineerimisülesandel kasutatava varustuse, lähtudes demineerimisoperatsioonist; pommitehnika puudumisel juhendab madalama taseme demineerijaid varustuse ettevalmistamisel; kasutab valmis pandud varustust lahingumoonast tuleneva ohu kategoorias või annab korralduse selle kasutamiseks;
- 2) juhib sündmuskohal demineerimistöid igasuguse lahingumoonale leiu korral vastavalt demineerimisalastele seadustele ja sündmuse iseloomule; valib olukorra lahendamiseks sobiva taktika vastavalt leitud lahingumoonale;

- 3) planeerib ja korraldab lõhketööde tegemist lahingumoonas hävitamiseks vastavalt demineerimisalastele seadustele ja sündmuse iseloomule; valib ümbritsevat keskkonda arvestades sobiva ja võimalikult ohutu hävitusmeetodi, lähtudes demineerimisalastest seadustest ja erialasest koolitusest;
- 4) viib koolides läbi plahvatusohtu puudutavat ennetus- ja teavitustööd, järgides demineerimisinstruktori või pommitehnika korraldusi ja arvestades demineerimiskeskuse aastaplaani ning põhikooli ja gümnaasiumi riiklikku õppekava;
- 5) viib läbi koolitusi etteantud teemal, kasutades erinevaid õpetamismeetodeid.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.2 Lõhketööde tegemine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) abistab lõhkamiskohas demineerimistööde juhti lõhketööde ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel vastavalt tema korraldustele ja demineerimistööde ohutusjuhendile; määrab ohuala raadiuse ja sobiva lõhkamismeetodi ning arvutab kamufletti, arvestades lõhkamiskohta ja hävitatava lahingumoonas tüüpi; valmistab ette lõhkamisvahendid ja -laengud, valmistab süütlid(d), kasutades isikukaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) ja arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; paigaldab demineerimistööde juhi korraldusel lõhkelaengud vastavalt demineerimiskeskuse lõhketööde ohutusjuhendile; täidab lõhkamislehe vastavalt demineerimisalastele seadustele; kontrollib demineerimismeeskonna tegevust lõhketööde ettevalmistamisel; vajaduse korral rakendab lõhketööde ettevalmistamisel päästeseadusest tulenevaid meetmeid;
- 2) määrab vajaduse korral ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; vajaduse korral valib pommiohu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; likvideerib pommiohu, kasutades madalama taseme demineerijate ette valmistatud varustust; vajaduse korral rakendab lõhketööde läbiviimisel kehtivatest seadustest tulenevaid meetmeid; täidab ettenähtud aruandluse vastavalt demineerimisalastele seadustele; vajaduse korral täidab demineerija EOD2, tase 4 tööülesandeid;
- 3) määrab vajaduse korral ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; valib lahingumoonas ohu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; likvideerib lahingumoonas ohu, kasutades madalama taseme demineerijate poolt ette valmistatud varustust ja vahendeid; rakendab lõhketööde tegemisel kehtivatest seadustest tulenevaid meetmeid; vajaduse korral täidab demineerija EOD2, tase 4 tööülesandeid; korraldab järelkontrolli ja osaleb selles vastavalt ohutusjuhendile, vältides plahvatusohtlike jääkide olemasolu; täidab ettenähtud aruandluse vastavalt demineerimisalastele seadustele;
- 4) abistab pommitehnikut lõhketööde tegemisel politsei- ja päästeoperatsioonidel, kasutades kohustuslikke isikukaitsevahendeid (kiiver, killuvest, päästevest jm) vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile; valmistab ette varustuse ja vahendid lähtuvalt pommitehnika korraldustest, hooldab varustust peale sündmust; määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast ja oludest vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile; veendub peale politsei- ja/või päästeoperatsiooni lõppu sündmuskoha ohutuses.

Teadmised:

- 1) plahvatuste tüübid ja parameetrid;
- 2) plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale;
- 3) plahvatuse ohutu kauguse määramine;
- 4) plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed;
- 5) signaalid lõhketöödel.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.3 Pommiohu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) kogub algallikalt, objekti valdajalt jt pommiähvarduse ja pommiähvardajaga seonduvat detailset infot (ähvarduse aeg, sisu, koht jne); vajaduse korral otsustab politseiga kooskõlastatult edasise tegevuse vastavalt ähvarduse sisule; vajaduse korral täidab demineerija EOD2, tase 4 tööülesandeid;
- 2) kogub algallikalt, objekti valdajalt jt kahtlaste esemete ja/või asjaoludega seonduvat detailset infot pommikahtluse kohta (tehniline informatsioon, leidmise koht, leidmisaeg jne); pommitehnika puudumisel otsustab edasise tegevuse vastavalt saadud informatsioonile; vajaduse korral täidab demineerija EOD2, tase 4 tööülesandeid; kasutab isikukaitsevahendeid (killuvest ja kiiver);
- 3) valmistab ette ja vajaduse korral kogub kontrollitava objekti valdajalt objektiga seonduvat dokumentatsiooni ja informatsiooni; kooskõlastab koostöös politseiga edasise tegevuse vastavalt objekti ja olemasoleva informatsiooni eripärale; vajaduse korral täidab demineerija EOD2, tase 4 tööülesandeid; kasutab isikukaitsevahendeid (vähemalt

killuvest) vastavalt pommitehnilise kontrolli eripärale; pommitehniku puudumisel edastab pärast kontrolli kogu pommitehnilise kontrolliga seonduva informatsiooni politseile;

4) abistab pommitehnikut lõhkeseadeldisest tuleneva ohu tõrjumisel ja julgestab teda lõhkeseadeldise kahjutustamisel, kasutades pommitehniku määratud isikukaitsevarustust vastavalt demineerimistööde ohutusjuhendile; valmistab ette varustuse lähtuvalt pommitehniku korraldustest ja hooldab seda peale sündmust; abistab sündmuskohal pommitehnikut asitõendite pakendamisel ja tehioolude jäädvustamisel vastavalt kehtivatele seadustele;

5) abistab vajaduse korral plahvatuskohas demineerimistööde juhti plahvatusjärgse töö ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel vastavalt tema korraldustele ja arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; määrab vajaduse korral sündmuskoha piiramise ulatuse ja korraldab tööjaotuse plahvatuskohal; kontrollib sekundaarseid ohte vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele; kasutab vastavalt sekundaarsete ohtude iseloomule kaitsevarustust; vajaduse korral korraldab koostöös politseiga asitõendite kogumise, registreerimise ja pakendamise, arvestades õigusaktidega sätestatud korda; vajaduse korral korraldab sündmuskohal kogutud esemete säilitamist asitõenditena kuni esemete üleandmiseni politseile või teistele uurimisasutustele.

Teadmised:

- 1) individuaalsete kaitsevahendite kaitsevõime;
- 2) vaatlustehnilised abivahendid ja nende kasutamine.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.4 Lahingumoonaoahu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) käitleb (transpordib, hävitab, identifitseerib) tööks kasutatavat ja demineerimisväljakutsetelt leitud lõhkamata laske- ja lahingumoonaoahu ohutult vastavalt kehtivatele seadustele; identifitseerib demineerimisväljakutsetelt leitud lõhkamata laske- ja lahingumoonaoahu ning hävitab selle vastavalt kehtivatele seadustele.
- 2) kasutab demineerimistöödel ettenähtud abi- ja erivahendeid; määrab sobiva EOD-UXO-taktika vastavalt likvideeritavale või leitud lahingumoonaoahule; teeb leitud lahingumoonaoahu või selle otsimisega seotud toimingud vastavalt kehtivatele seadustele määrab kahjutustamise meetodi (inertimine, hävitamine, demonteerimine vm) vastavalt lahingumoonaoahule.
- 3) analüüsib plahvatuskraatreid, et hinnata relvasüsteemi, kaliibrit ja laskesuunda, kasutades ettenähtud abivahendeid; otsustab edasised toimingud vastavalt miinide ja lõhkemata lõhkekehade omadustele, hävitab need vastavalt leiu eripärale; abistab pommitehnikut või teeb ise miinivälja, endise lahinguvälja või polügooni tehnilist uuringut vastavalt IMAS-standarditele (International Mine Action Standards); vajaduse korral täidab demineerija EOD2, tase 4 tööülesandeid; täidab vajalikud dokumendid vastavalt IMAS ja IMSMA vm programmi nõuetele.

Teadmised:

- 1) laske- ja lahingumoonaoahu liigid ja ehitus;
- 2) lõhkelaengute liigid, paigaldamine;
- 3) miiniväljade paigaldamise meetodid ja miiniväljade liigid;
- 4) demineerimisgrupi taktika lahingumoonaoahu otsimisel.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.5 Plahvatusoahu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) abistab pommitehnikut lõhkeseadeldisest tuleneva ohu tõrjumisel vastavalt kehtivatele seadustele ja pommitehniku korraldustele;
- 2) määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; vajaduse korral valib lahingumoonaoahu ohu tõrjumiseks sobiva taktika, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; identifitseerib leitud lahingumoonaoahu ja kontrollib vahetu leiukoha ümbrust; määrab lõhkekeha ohukategooria ja sellest tulenevalt edasise tegevuse; vajaduse korral juhhib lahingumoonast tuleneva ohu tõrjumisega seotud demineerimissündmust; täidab ettenähtud aruandluse vastavalt demineerimisalastele seadustele; vajaduse korral täidab demineerija EOD2, tase 4 tööülesandeid;
- 3) määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; identifitseerib CBRN-lahingumoonaoahu markeeringu ja tehioolude põhjal ning valib sellele vastavalt ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab või neutraliseerib CBRN-lahingumoonaoahu vastavalt kehtivatele seadustele; juhhib vajaduse korral lahingumoonast tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimissündmust.

Teadmised:

1) plahvatuste tüübid ja parameetrid.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Valitavatest kompetentsidest (B.2.6 – B.2.15) on võimalik valida vastava taseme kompetents kolmel tegevusalal: B.2.6 – B.2.8 Veealuste demineerimistööde tegemine, B.2.9 – B.2.11 Pommikoera kasutamine ning B.2.12 – B.2.15 CBRN-ohu tõrjumine. Märg valitava kompetentsi tõendamise kohta kantakse kutsetunnistusele.

B.2.6 Veealuste demineerimistööde tegemine EOD3	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) valmistab enne sukeldumist ette isikliku varustuse ja otsimisvarustuse; otsib lahingumoonas vee all vastavalt kehtivatele seadustele; kasutades sonarit, veealust miiniotsijat ja muud veealust erivarustust; kindlustab või julgestab vee all töötavat pommitehnikut lõhkeseadeldise otsimisel vastavalt kehtivatele seadustele; täidab tuukripäevikut vastavalt kehtivatele seadustele; 2) valmistab enne sukeldumist ette tuvastamisvarustuse; tuvastab lahingumoonas vee all vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades veealust kaamerat ja muud veealust erivarustust; kindlustab või julgestab vee all töötavat pommitehnikut lõhkeseadeldise tuvastamisel vastavalt kehtivatele seadustele; täidab tuukripäevikut vastavalt kehtivatele seadustele; 3) valmistab enne sukeldumist ette pinnaletõstmise varustuse; tõstab lahingumoonas pinnale vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades tõstekotti ja vintsimisseadet või muud varustust; täidab tuukripäevikut vastavalt kehtivatele seadustele; 4) valmistab enne sukeldumist ette isikliku ja meeskonna varustuse ning lõhkamisvahendid ja -laengud; kahjutustab lahingumoonas vee all vastavalt kehtivatele seadustele; täidab tuukripäevikut vastavalt kehtivatele seadustele. Teadmised 1) sukeldumise põhitõed; 2) surve mõju; 3) sukeldumisvarustuse valik; 4) sukeldumiste planeerimine; 5) veealune navigeerimine; 6) sukeldumine kompuutriga; 7) sukeldumine pimedas.	
Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.	
B.2.7 Veealuste demineerimistööde tegemine EOD4	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) otsib lahingumoonas ja lõhkeseadeldisi vee all vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades sonarit, veealust miiniotsijat ja muud veealust erivarustust; vastavalt kehtivatele seadustele juhib lahingumoonas ja lõhkeseadeldise veealusel otsimisel tuukritõid, täidab tuukripäevikut ja tuukriraamatut, kontrollib tuukrite isiklikku varustust ja meeskonna varustust, kontrollib enne tuukritõid sidevahendeid, märgistab enne sukeldumist sukeldumiskoha, määrab töötavad tuukrid ja julgestavad tuukrid ning annab loa riitumiseks; 2) tuvastab vee all lahingumoonas ja lõhkeseadeldise vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades veealust kaamerat ja muud veealust erivarustust; vastavalt kehtivatele seadustele juhib lahingumoonas ja lõhkeseadeldise tuvastamisel tuukritõid, täidab tuukripäevikut ja tuukriraamatut, kontrollib tuukrite isiklikku varustust ja meeskonna varustust, kontrollib enne tuukritõid sidevahendeid, märgistab enne sukeldumist sukeldumiskoha, määrab töötavad tuukrid ja julgestavad tuukrid ning annab loa riitumiseks; 3) tõstab lahingumoonas ja lõhkeseadeldise pinnale vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades tõstekotti ja vintsimisseadet või muud varustust; vastavalt kehtivatele seadustele juhib lahingumoonas ja lõhkeseadeldise pinnale tõstmisel tuukritõid, täidab tuukripäevikut ja tuukriraamatut, kontrollib tuukrite isikliku varustust ja meeskonna varustust, kontrollib enne tuukritõid sidevahendeid, märgistab enne sukeldumist sukeldumiskoha, määrab töötavad tuukrid ja julgestavad tuukrid ning annab loa riitumiseks; vastavalt töö eripärale, olukorrale ja taktikale määrab tõstemeetodi, määrab kindlaks lõhkekeha veepealse transpordi viisi ja teekonna ning lõhkekeha üleandmise koha; 4) kahjutustab lahingumoonas ja lõhkeseadeldise vee all vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades lõhkamisvahendeid ja -laenguid; juhib tuukritõid vastavalt kehtivatele seadustele, täidab tuukripäevikut ja	

tuukriraamatut, kontrollib tuukrite isikliku varustust ja meeskonna varustust, kontrollib enne tuukritöid sidevahendeid, märgistab enne sukeldumist sukeldumiskoha, määrab nii töötavad kui ka julgestavad tuukrid ning annab loa riitumiseks.

Teadmised

- 1) sukeldumise põhitõed;
- 2) surve mõju;
- 3) sukeldumisvarustuse valik;
- 4) sukeldumiste planeerimine;
- 5) veealune navigeerimine;
- 6) sukeldumine kompuutriga;
- 7) sukeldumine pimedas.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.8 Veealuste demineerimistööde instruktor

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) analüüsib lõhkekeha ja lõhkeseadeldise veealuse otsimise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; korraldab tuukrite treeninglaagreid vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; vajaduse korral täidab pommitehnika tööülesandeid;
- 2) analüüsib lõhkekeha ja lõhkeseadeldise veealuse tuvastamise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; korraldab tuukrite treeninglaagreid jm koolitusi vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; vajaduse korral täidab pommitehnika tööülesandeid;
- 3) juhhib veealuste demineerimistöödega seotud demineerimistegevust; analüüsib lõhkekeha ja lõhkeseadeldise veealuse tuvastamise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; korraldab tuukrite treeninglaagreid jm koolitusi vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; vajaduse korral täidab pommitehnika tööülesandeid;
- 4) analüüsib lõhkekeha ja lõhkeseadeldise veealuse kahjutustamise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; korraldab tuukrite treeninglaagreid jm koolitusi vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; vajaduse korral täidab pommitehnika tööülesandeid.

Teadmised

- 1) sukeldumise põhitõed;
- 2) surve mõju;
- 3) sukeldumisvarustuse valik;
- 4) sukeldumiste planeerimine;
- 5) veealune navigeerimine;
- 6) sukeldumine kompuutriga;
- 7) sukeldumine pimedas.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.9 Pommikoera kasutamine EOD1

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) vastavalt kõrgema taseme demineerija juhendamisele tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse;
- 2) õpetab välja ja treenib koera vastavalt kõrgema tasemega koerajuhi juhendamisele;
- 3) täidab sündmuskohal demineerimisjuhi korraldusi; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivatele seadustele.

Teadmised:

- 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetapid, meeled, õppimisprotsessid;
- 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.10 Pommikoera kasutamine EOD3

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; jälgib koera tervislikku seisundit ja teavitab kõrgema taseme demineerijat veterinaarprotseduuride tegemise vajadusest;

2) õpetab koera välja ja treenib teda vastavalt kõrgema tasemega koerajuhi juhendamisele; korraldab koerale individuaalseid treeninguid vastavalt koolitusplaanile; juhendab teisi koerajuhte koerte treenimisel;
3) kasutab vastava väljaõppega koera lõhkeaine tuvastamisel; koordineerib pommikoerte kasutamist sündmuskohal; täidab sündmuskohal demineerimistööde juhi korraldusi; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivatele seadustele; vajaduse korral täidab sündmuskohal demineerimistööde juhi ülesandeid; teeb ettepanekuid vajalike koolituste korraldamiseks.

Teadmised:

- 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetapid, meeled, õppimisprotsessid;
- 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik;
- 3) pommikoerte kasutamise võimalused ja otstarve pommiintsididentidele reageerimisel;
- 4) pommiülikonna kasutamine koera koolitusel ja väljakutsetel.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.11 Pommikoera kasutamise instruktor

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; jälgib pommikoerte tervislikku seisundit ja koordineerib veterinaarprotseduuride tegemist; valib tööks sobilikud pommikoerad; korraldab pommikoerte varustamist vajaliku varustuse ja toiduga; hoiab end kursis koerte kasvatamise, hooldamise ja pidamise uuendustega ning juurutab neid teiste koerajuhtide seas;
- 2) vastavalt kehtivatele seadustele planeerib ja korraldab koerajuhtide koolitusi ning koerte treeninguid, koostab uusi või täiendab vanu õppematerjale; organiseerib koerte atesteerimist vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; hoiab end kursis eriala uute trendide ja meetodikatega ning rakendab neid koolituste korraldamisel; vajaduse korral täidab pommikoera treenimisel ja koolitamisel teiste tasemete demineerijate tööülesandeid;
- 3) täidab vajaduse korral sündmuskohal demineerimistööde juhi ülesandeid; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivale seadusandlusele; kasutab vastava väljaõppega koera lõhkeaine tuvastamisel; koordineerib pommikoerte kasutamist sündmuskohal; analüüsib toimunud väljakutsete täitmist ja arvestab selle tulemusi koolitusplaanide tegemisel; osaleb pommikoerte kasutamise strateegiate ja taktikate väljatöötamisel vastavalt väljakutsete iseloomule.

Teadmised:

- 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetapid, meeled, õppimisprotsessid;
- 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik;
- 3) pommikoerte kasutamise võimalused ja otstarve pommiintsididentidele reageerimisel;
- 4) pommiülikonna kasutamine koera koolitusel ja väljakutsetel.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.12 CBRN-ohu tõrjumine EOD2

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) piirab CBRN-ohuala, kasutades CBRN-keskkonda sukeldumise isikukaitsevahendeid vastavalt CBRN-keskkonda sukeldumise juhi korraldustele;
- 2) piirab CBRN-ohutunde tuvastamise juures ohuala, kasutades isikukaitsevahendeid vastavalt tegevuse juhi korraldustele;
- 3) piirab saaste neutraliseerimise/ärastamise juures ohuala, kasutades isikukaitsevahendeid vastavalt tegevuse juhi korraldustele.

Teadmised:

- 1) ohtlike ainete klassifikatsioon;
- 2) keemilised ründaained;
- 3) bioloogilised ründaained;
- 4) ioniseeriv kiirgus;
- 5) CBRN-kaitsevahendid;
- 6) saasteärastuse taktika.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.13 CBRN-ohu tõrjumine EOD3

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1) valmistab ette CBRN-keskkonda sukeldumise vahendid ja varustuse vastavalt pommitehnika korraldustele; valmistab ette sündmuskoha luure vahendid ja juhib pommirobotit; abistab pommitehnikut sündmuskoha luure tegemisel vastavalt kehtivatele seadustele;

2) abistab pommitehnikut CBRN-ohu tuvastamisel ja tõrjumisel; valmistab ette CBRN-ohu tuvastamiseks ja tõrjumiseks ettenähtud varustuse ja mõõteriistad vastavalt kehtivatele seadustele;

3) juhib saasteärastuspunkti püstitamist, arvestades tuule suunda ja teisi keskkonnamõjusid (nt veekogude lähedus, temperatuur, sademed); vastutab CBRN-keskkonnas kasutatud varustuse ja tehnika puhastamise eest vastavalt kehtivatele seadustele.

Teadmised:

- 1) ohtlike ainete klassifikatsioon;
- 2) keemilised ründaained;
- 3) bioloogilised ründaained;
- 4) ioniseeriv kiirgus;
- 5) CBRN-kaitsevahendid;
- 6) saasteärastuse taktika.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.14 CBRN-ohu tõrjumine EOD4

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) määrab isikukaitse vahendite kaitsetaseme ja ohuala raadiuse vastavalt sündmuskoha luure andmetele; juhib CBRN-keskkonda sukeldumise meeskonda vastavalt kehtivatele seadustele, kasutades CBRN-keskkonda sukeldumise varustust ja vahendeid (ülirikond, hingamisaparaat jne); täidab vajaduse korral madalama tasemega demineerija ülesandeid;
- 2) tuvastab CBRN-ohu, kasutades kiirguse ja ründemürkide tuvastamise mõõteriistu; lähtuvalt tuvastatud ohust määrab neutraliseerimise viisi ja vahendid; kahjutustab või neutraliseerib CBRN-ohu allika vastavalt kehtivatele seadustele; täidab vajaduse korral madalama tasemega demineerija ülesandeid;
- 3) juhib saasteärastuspunkti tööd; vastutab saastejääkide kokkukogumise eest vastavalt kehtivatele seadustele; kontrollib CBRN-keskkonda sukeldunud meeskonna puhtust saasteärastuse järel; täidab vajaduse korral madalama tasemega demineerija ülesandeid.

Teadmised:

- 1) ohtlike ainete klassifikatsioon;
- 2) keemilised ründaained;
- 3) bioloogilised ründaained;
- 4) ioniseeriv kiirgus;
- 5) CBRN-kaitsevahendid;
- 6) saasteärastuse taktika.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.15 CBRN-ohu tõrjumise instruktor

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) analüüsib CBRN-keskkonda sukeldumise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; hoiab ennast kursis CBRN-valdkonda puudutavate taktikate ja varustuse uuendustega ning korraldab vastavaid koolitusi; täidab vajaduse korral pommitehnika ülesandeid;
- 2) analüüsib CBRN-ohu tuvastamise ja tõrjumise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust hilisemate korrektuuride tegemiseks; hoiab ennast kursis CBRN-ohu tuvastamise ja tõrjumise valdkonda puudutavate taktikate ja varustuse uuendustega ning korraldab vastavaid koolitusi; täidab vajaduse korral pommitehnika ülesandeid;
- 3) analüüsib saasteärastuse ja/või neutraliseerimise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; hoiab ennast kursis vastava valdkonna uuendustega ning korraldab koolitusi; täidab vajaduse korral pommitehnika ülesandeid.

Teadmised:

- 1) ohtlike ainete klassifikatsioon;
- 2) keemilised ründaained;
- 3) bioloogilised ründaained;
- 4) ioniseeriv kiirgus;
- 5) CBRN-kaitsevahendid;

6) saasteärástuse taktika.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.16 Demineerija EOD3, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) vastavalt kehtivatele seadustele transpordib lõhkematerjali ja tagab lõhkematerjali puutumatus sündmus- ja/või hävituskohal; abistab kõrgema tasemega demineerijat lõhkematerjali kasutamisel plahvatuse tõkestamiseks, lahingumoonna hävitamisel, päästetööl ohtliku aine leviku tõkestamisel ning demineerimisõppe korraldamisel; kontrollib lõhkematerjali enne kasutamist; vajaduse korral kasutab isikukaitsevahendeid; määrab lõhkematerjali transportimise võimalikkuse, veoühikute arvu veokil või haagisel, autode pikivahe kolonnis, liikumiskiiruse, politsei ja kiirabi kaasamise; korraldab lõhkematerjali hoidmise sündmus- ja/või hävituskohal ning hoidlas vastavalt kehtivatele seadustele ning tagab lõhkematerjali säilimise ja ohutuse; 2) annab kannatanu(te)le elupäästvat esmaabi vastavalt esmaabi andmise nõuetele; hindab turvaolukorda töökohal; juhendab kannatanu väljaviimist ohtlikult alalt; delegeerib esmaabiülesandeid; planeerib ja koordineerib kannatanu evakueerimist töökohalt raviasutusse; võtab ühendust raviasutuse või organisatsiooniga, kes on kohustatud abistama kannatanute paigutamisel sobivasse raviasutusse; 3) teeb alarmsõitu, arvestades kehtivat seadust ja demineerimistööde eripära; 4) osaleb sündmusjärgsel analüüsil, kus väljendab sündmusega seotud emotsioone, sõnastab ja väljendab oma arusaama sündmusest, sõnastab oma tegevuse põhimõtted ja seostab neid toimunuga, teeb ettepanekuid muudatusteks enda või meeskonna edaspidises tegevuses, teeb ettepanekuid saadud kogemuste edaspidiseks rakendamiseks; 5) kasutab oma töös arvutit tasemetel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO4 – Tabelitöötlus, AO5 – Andmebaasid, AO6 – Esitus, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt lisa 2 „Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid“); 6) kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt (soovitavalt inglise keelt) tasemel B2 (vt lisa 3 „Keeleoskuse hindamise skaala“).	
Hindamismeetod (id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	18-03092012-03/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Ando Piirsoo, Päästeameti demineerimiskeskus Arno Pugonen, Päästeameti demineerimiskeskus Margus Möldri, Sisekaitseakadeemia Reelika Ein, Päästeamet
3. Kutsestandardi kinnitaja	Õigus- ja Sisekaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	03.09.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.08.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5411 Päästjad ja tuletõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	EOD3 technician, level 5

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

C.3 Lisad

Lisa 1 [Tööosad ja tööülesanded](#)

Lisa 2 [Arvuti kasutamise oskused](#)

Lisa 3 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)